

UZLAŖTIRMACI

UzlaŖtırma ve UzlaŖtırıcı Ne Demektir?

UzlaŖtırmacılık, alternatif bir uyuŖmazlık çözüm yöntemidir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yapılan deęiŖikliklerle hukuk sistemine kazandırılmıştır. BaŖlangıçta hem Türk Ceza Kanunu'nun 72. maddesinin 8. fıkrasında hem de Ceza Muhakemesi Kanununun 253, 254 ve 255. maddelerinde düzenlenen uzlaŖma kurumu Türk Ceza Kanunundaki ilgili hükmün kaldırılması (2006 yılında) ile detaylı bir Ŗekilde CMK 253, 254 ve 255. maddelerinde düzenlenmiştir.

Tanım (UzlaŖtırma): *“UzlaŖtırma kapsamına giren bir suç nedeniyle baŖlatılan soruŖtırma veya kovuŖturma sırasında; Ŗüpheli veya sanık ile mağdur, suçtan zarar gören veya kanuni temsilcinin, Cumhuriyet savcısı tarafından görevlendirilen tarafsız bir uzlaŖtırmacı marifetiyle anlaŖtırılmaları suretiyle, uyuŖmazlıęın giderilmesi sürecidir”*

Tanım (UzlaŖtırıcı): *“Ŗüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar gören arasındaki uzlaŖtırma müzakerelerini yöneten, avukat veya hukuk öğrenimi görmüŖ kiŖidir”*.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ilgili maddelerine göre uzlaŖtırma, hem soruŖtırma aŖamasında Cumhuriyet Savcısı tarafından hem de kovuŖturma aŖamasında mahkeme (hâkim) tarafından gerçekleştirilebilmektedir (CMK, 253, 254. m.).

Hangi Suçlar UzlaŖtırma Kapsamındadır?

CMK Madde 253-(1) AŖaęıdaki suçlarda, Ŗüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kiŖisinin uzlaŖtırılması girişiminde bulunulur:

- SoruŖturulması ve kovuŖturulması Ŗikâyete bağlı suçlar.
- Ŗikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;
 - Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
 - Taksirle yaralama (madde 89),
 - Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
 - Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
 - İŖ ve çalıŖma hürriyetinin ihlali (madde 117, birinci fıkra; madde 119, birinci fıkra (c) bendi),
 - Hırsızlık (madde 141),
 - Güveni kötüye kullanma (madde 155),
 - Dolandırıcılık (madde 157),
 - Suç eŖyasının satın alınması veya kabul edilmesi (madde 165),
 - Çocuğun kaçıırılması ve alıkonulması (madde 234),
 - Ticari sır, bankacılık sırrı veya müŖteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.
- Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kiŖisi olması koŖuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

UzlaŖtırmada Temel Amaç Nedir?

UzlaŖtırmada temel amaç fail ile mağdur arasındaki barıŖın sağlanmasıdır. Bu barıŖ edimsiz yerine getirilebileceği gibi mağdurun zararının giderilmesi, mağdura tazminat ödenmesi, failin mağdur veya toplum için belirli bir kamu hizmetinde bulunması, baęıŖ yapılması ya da hukuka ve ahlaka uygun baŖka bir edimle sağlanabilir. Örneğin mala basit zarar verme, taksirle yaralama (Ŗikâyete bağlı olması nedeniyle) veya hırsızlık (basit) suçu uzlaŖtırmaya konu edilebilir. Bunun yanısıra uzlaŖtırmaya tabi olan bir suçla uzlaŖtırmaya tabi olmayan bir suçun aynı fail tarafından aynı mağdura karŖı iŖlenmesi halinde uzlaŖtırma uygulanmaz. Ŗu halde fail karŖı taraf ile yukarıda sayılan hallerden birisi üzerine uzlaŖtırılabilir. Mesela mala basit zarar verme durumunda failin karŖı tarafın maddi zararını gidermeyi kabul etmesi ve mağdurun da bunun üzerine uzlaŖmayı kabul etmesi söz konusu duruma örnek teŖkil etmektedir.

Diğer taraftan uzlaŖtırma kurumuyla, sadece ceza yargılamasını değil, aynı zamanda hukuk mahkemelerinin, icra müdürlükleri ile infaz birimlerinin de iŖ yükü azaltılmaktadır. Çünkü herhangi bir dosyada uzlaŖma sağlandığı takdirde soruŖtırma konusu suç nedeniyle tazminat davası da açılmamaktadır. Bu sayede ceza mahkemeleri ile birlikte hukuk mahkemelerinin de iŖ yükü azalmaktadır.

Arabuluculuk ve Uzlaştırmacılık Birbirine Karıştırılmamalıdır!

Her iki kurum da alternatif çözümler yöntemidir. Ancak bu iki kavram birbirinden oldukça farklı alanlarda uygulanmakta ve arabulucu ve uzlaştırıcı olma şartları farklılık göstermekte, farklı hukuki düzenlemelere ve sınırlamalara konu olmaktadır. Buna rağmen uygulamada kimi zaman bu kavramlar karıştırılabilmektedir. Örneğin, arabuluculuk ‘‘Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’’ ile düzenlenmiştir. Uzlaştırmacılık ise Ceza Muhakemesi Kanunu’nda düzenlenmektedir. Arabuluculuk, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri hukuk uyuşmazlıklarında uygulanabilecekken; uzlaştırma ise ancak belirli suçlarla ilgili cezai ihtilaflarda uygulanabilmektedir.

Kimler Uzlaştırmacı Olabilir?

Uzlaştırmacı olabilmek için öncelikle Uzlaştırmacılık eğitiminin tamamlanması gerekmektedir. Peki, bu eğitime kimler başvurabilir? Uzlaştırmacı eğitime katılabilmek için hukuk fakültesi mezunu olmak ya da **hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler fakültesi, iktisadi ve idari bilimler fakültesi, iktisat fakültesi, işletme fakültesi mezunlarından veya en az dört yıllık yükseköğrenim yapmış polis akademisi fakültelerden mezun olmak gerekmektedir.**

Hukuk fakültesi mezunları dışındaki fakültelerden mezun olanlar; **anayasa hukuku, ceza hukuku (genel hükümler), ceza hukuku (özel hükümler), ceza muhakemesi hukuku, hukuk başlangıcı/hukuka giriş/hukukun temel kavramları/temel hukuk, ticaret hukuku, iř hukuku, borçlar hukuku derslerinden en az ikisinden başarılı olmak durumundadırlar.**

Soru: Fırat Üniversitesi İİBF’nin Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, İktisat Bölümü, İşletme Bölümü, Maliye Bölümü, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, Sosyal Hizmet Bölümü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, vb. lerinden mezun olan bir kişi Uzlaştırmacı olabilir mi?

Cevap: İİBF mezunlarının uzlaştırmacı olabilmelerinin önünde herhangi bir engel yoktur. Ancak yukarıda belirtilen söz konusu derslerden alıp ve **en az ikisinden başarılı olunması gerekmektedir.** Bununla birlikte uzlaştırmacı eğitime katılıp başarılı olunmalıdır.

İlgilenen öğrencilerin fakültemizde açılan hukuk derslerinden iki tane alıp başarılı olmaları önerilir.